

بررسی مآذنه های آل مظفر یزد

داوود امامی میبدی، فرهاد تهرانی، محمدرضا اولیاء

چکیده:

همانطور که از نام مناره مشخص است، این بنا نام خود را از نار به معنی آتش گرفته و قدیمیترین تعریف مربوط به مرحوم عباس زمانی است. مناره یعنی جای نار (آتش) و در واقع محل نور و روشنائی بوده که گاه کلمه مآذنه و میل راهنما نیز به آن اطلاق شده است (زمانی 1351، 176) از نظر نقش حکمی، این بناها به عنوان نماد جایگاه نور و آتش بوده اند و رهروان راه را در زمین یا عالم ظلمانی، به مدد آتش و نور که کنایه از انوار الهی و معرفت و دانش است به منزل و مقصد و حقیقت هدایت میکردند.

در زمان آل مظفر (ایلخانی) چون این ناحیه از ایران (یزد) که قسمت قابل ملاحظه ای از کشور محسوب می شد از انهدام تعمیدی مغول مصون ماند، می توان انتظار داشت که در این منطقه، از زمان سلجوقیان فعالیت های مداوم ساختمانی وجود داشته باشد. و بخصوص با توجه به حوزه سیاسی خاص، تحت نفوذ حکمرانان آل مظفر می توان سبک محلی خاصی تحت عنوان **سبک مظفری** و یا به اعتقاد دونالد ویلبر مکتب یزد را، در این حوزه شناسایی و معرفی کرد. در این میان آثار شاخص معماری، مساجد، خانقاه ها، خانه ها، قنات، باغات و محله های تاریخی یزد و میبد متعلق به همین دوره جهت تعریف، تبیین و تفسیر موضوع و جایگاه آن در تاریخ معماری و شهرسازی ایران اهمیت ویژه ای دارد.

در این مقاله به معرفی مناره های مساجد جامع بفرویه میبد؛ مسجد جامع ابرند آباد؛ مسجد جامع بندر آباد؛ بقعه شیخ احمد فهادان یزد که همگی متعلق به دوره آل مظفر و تیموری میباشد پرداخته میشود. مآذنه؛ واژه ای است که دقیقاً عملکرد این بنا را بیان میکند. این کلمه از کلمه "اذان" مشتق شده و به معنای مکانی است که در آن اذان گفته میشود.

کلیدواژه:

مآذنه، مسجد، خانقاه، بقعه، آل مظفر

کارشناس ارشد مرمت و احیاء بناهای تاریخی، دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد تهران مرکز، استان تهران، شهر تهران (نویسنده مسئول)

استاد گروه مرمت، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه شهید بهشتی، استان تهران، شهر تهران

استاد گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، شهر یزد

این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد داوود امامی میبدی با عنوان «به سوی رویکردی جامع بر حفاظت و مرمت مجموعه سلطان بندر آباد» به راهنمایی دکتر فرهاد تهرانی و مشاوره دکتر محمد رضا اولیاء در دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد تهران مرکز است..